

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

2. Наказ МОН України від 23.02.2016 №149 «Про організацію та проведення міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-03-10/5182/nmo-149.pdf> – Назва з екрану.
3. PISA – це розуміння факторів успішного навчання: інтерв'ю з експертом Організації економічного співробітництва Фернандо Картрайт (30 червня 2016 р., м. Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/51413/> – Назва з екрану.
4. Перевчати вчителів – одне із важких завдань: інтерв'ю із заступником міністра освіти України Павлом Хобзеєм (11 листопада 2015 р., м. Київ), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/48457/> – Назва з екрану.
5. Україна офіційно приєдналася до Програми міжнародного оцінювання учнів (PISA): інтерв'ю з міністром освіти України Лілією Гриневич (1 липня 2016 року, м. Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/view/10843/> – Назва з екрану.

Тарабанова Я. В.*

ТВОРЧА ГРА «РЕКЛАМА» ЯК НЕТРАДИЦІЙНА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ

У статті розглядається доцільність використання такої нетрадиційної форми проведення педагогічної ради, як творча гра «Реклама», охарактеризовано умови ефективності проведення такого засідання.

У сучасному суспільстві відбуваються як соціальні, так і економічні зміни. Це відбивається і на освіті, що перебуває на етапі модернізації. В умовах демократизації шкільного життя, переходу до громадсько-державної моделі управління навчальними закладами, що зумовлено Національною доктриною розвитку освіти, школа змінюється, оновлюється й перебудовується. Навчальний заклад сьогодні поставлений у ситуацію самовизначення: отримав можливість самостійно обирати орієнтири і цільові установки своєї діяльності. Тому зростає роль колективних форм управління. Органами колегіального управління школою є конференція, рада школи, педагогічна рада, нарада при директорі, його заступниках. Їх діяльність координується залежно від потреб колективу і завдань школи. Особливого значення в реалізації нових підходів до навчально-виховного процесу набуває педагогічна рада. Якщо представити педраду як системоутворювальний чинник розвитку закладу, тобто бачити в ній важливий засіб управління цілісним навчально-виховним процесом, то можна говорити про технологію управління розвитком школи за допомогою системи педагогічних рад. Отже, оновлення змісту освіти слід починати з перегляду підходів до проведення засідань педради. Адже педагогічна рада має забезпечити стратегію і тактику розвитку школи, безперервне професійне та особистісне зростання працівників

* © Тарабанова Я. В.

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

школи та учнів, стабільність і комфорт у закладі, адаптацію школи до умов, що постійно змінюються, визначення місця школи в цих умовах. З огляду на це пріоритетною стає проблема ефективного проведення педради.

Проблема підвищення якості підготовки і проведення педагогічної ради була актуальною як для класиків педагогіки (М. Пірогов, В. Сухомлинський, А. Макаренко, Ш. Амонашвілі), так і для сучасних педагогів (В. Сластенін, І. Ісаєв, І. Підласий та інші).

«Педагогічна рада школи – постійно діючий орган, який розглядає кардинальні питання навчально-виховного процесу», – сказано в Положенні про педагогічну раду школи. «Педагогічна рада – постійно діючий колегіальний орган управління навчальним закладом», – записано в Положенні про загально-освітній навчальний заклад [3].

В «Українському педагогічному словнику» С. Гончаренко подає таке тлумачення: «Педагогічна рада – орган колективного керівництва школою. Основне завдання педагогічної ради – об'єднання зусиль педагогічного колективу школи на піднесення рівня навчально-виховної роботи, впровадження в практику досягнень педагогічної науки і практики» [1].

Н. Єрофеева зазначає: «Педагогічна рада – це консилиум педагогів-професіоналів з питань навчально-виховної роботи. Це спільне рішення специфічних питань і педагогічних завдань, які постають у повсякденному житті школи» [2].

Таким чином, педагогічна рада сьогодні – це професійне об'єднання, це центр педагогічної думки школи, творча лабораторія, де розглядаються актуальні питання життя школи, аналізується її діяльність, визначаються завдання на перспективу. Педрада – це реальна можливість залучення всіх учителів до процесу управління школою, місце обговорення їхніх думок щодо майбутнього і теперішнього стану свого закладу. Але часто педагоги без особливого бажання беруть участь у роботі педагогічних рад, сприймаючи їх як необхідне. Небайдужому управлінцю нелегко змиритися з такою ситуацією, адже хочеться не тільки отримати результат від періодичних педагогічних засідань, а й зробити педагогічну раду подією шкільного життя. Ми поставили перед собою питання: «Що не влаштовує вчителів у педрадах? Що саме потрібно вдосконалити: її тематику, структуру, форму, процес ухвалення рішень, щось інше? Що потрібно для активізації пошукової діяльності педагогів? Як залучити кожного учасника педради до обговорення питань і виконання ухвалених рішень?» Спочатку було більше питань, ніж відповідей. Поступово дійшли висновку: свої зусилля управління повинен спрямувати на те, щоб зробити педраду органом, який об'єднає вчителів загальною турботою про школу, який спонукає до пошуку, до творчості, щоб створити в колективі атмосферу довіри, взаєморозуміння та поваги. Отже, технологія сучасної педради повинна передбачати зміну стратегії

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

управління педагогічним процесом таким чином, щоб учитель зі слухача став уважним і зацікавленим співрозмовником і співучасником процесу пізнання. Один із простих і ефективних шляхів реалізації цього завдання, на нашу думку, – використання нетрадиційних форм проведення педагогічних рад.

Мета статті – висвітлити ефективність використання такої нестандартної форми проведення педагогічної ради, як творча гра «Реклама».

Педагогічна рада школи – це професійне об'єднання, до компетенції якого належить розгляд основних питань навчально-виховної роботи освітнього закладу. Саме на педрадах ухвалюють рішення з важливих питань життя школи, визначають і виявляють стратегічні завдання, підбивають підсумки роботи школи та її окремих підсистем. Зрозуміло, що зі збільшенням суспільної ролі школи, коли їй надано більше самостійності, важливо, щоб регулярні педради не перетворювалися на рутинну процедуру, на точну копію попередніх.

У кожній школі існують свої традиції, визначені свої вимоги до організації і проведення педрад. Але, як показує досвід, у більшості навчальних закладів перевага надається традиційній, сталій формі проведення педагогічної ради, що відбувається за певною технологічною схемою: доповідь, що містить виклад теоретичних позицій і аналіз існуючого стану, обговорення доповіді, ухвалення рішення. Ця форма має безліч невикористаних резервів. Основний недолік такої традиційної форми педагогічної ради – низька активність педагогів. Також серед недоліків традиційних педагогічних рад можна назвати такі: авторитарний стиль, слабкий зв'язок теорії із практикою, абстрактність доповідей, перетворення ради на інструктаж, поверхневе обговорення поставлених проблем, низький рівень самостійної діяльності педагогів і тому низька результативність. Цього можна уникнути, якщо обрати нетрадиційні форми проведення педрад. Звичайно, не можна повністю заперечувати традиційні форми, випробувані роками, і їх застосування буде завжди мати місце, але технологія управління розвитком школи за допомогою педагогічних рад відзначається великою різноманітністю форм, які стають зразком неформального підходу до справи, вносять яскравість, оригінальність та різноманітність у повсякденне життя навчальних закладів. Нетрадиційні форми проведення педрад перетворюють її на мозковий центр, лабораторію майстерності педагогів, створюють умови для підвищення педагогічної майстерності, допомагають домогтися того, щоб кожен учитель став зацікавленим і активним учасником проведеного заходу, дозволяють зробити процес живим і цікавим, надихають на навчання і виховання підростаючого покоління, творчу співпрацю. Відомий педагог-новатор Ш. Амонашвілі глибоко переконаний, що «демократичний, досвідчений директор, уміло заохочуючи і стимулюючи сміливість, неординарність педагогічної думки, перетворює педагогічну раду на

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

спільну пошукову діяльність, створює атмосферу колективного творчості, колегіальної цілеспрямованої і результативної пошуку перспективних рішень» [4].

Однією з нестандартних форм проведення педагогічної ради є творча гра «Реклама». Це не данина моді, а дійсно ефективна форма проведення педради. Доцільно окреслити переваги використання її для організації діяльності педагогічної ради школи:

- зниження рівня стереотипності та негнучкості мислення;
- підвищення здатності до творчості;
- посилення почуття відповідальності за результати ухвалених рішень;
- становлення толерантності у спілкуванні;
- вплив на адекватність самооцінки;
- орієнтація на самопізнання, самоаналіз та самовдосконалення особистості;
- об'єднання колективу.

Мета педради-гри «Реклама» – привернути увагу до актуальної проблеми, познайомити з новими знахідками, з найбільш реальними, життєздатними в умовах роботи закладу, дати їм оцінку, сприяти поширенню педагогічного досвіду вчителів. Це така форма педради, яка розглядає ідеї, методики, методи з визначеної проблеми, тобто відбувається представлення «об'єктів» для реклами.

Упровадження творчої гри «Реклама» ґрунтується на використанні інтерактивних технологій, які засновані на активній взаємодії її учасників. Суть творчої гри полягає в тому, що діяльність організована так, що всі педагоги залучені до процесу пізнання, формулювання висновків, створення певного результату, де кожен робить індивідуальний внесок, обмінюється ідеями, способами діяльності. Це дозволяє не тільки отримати нові знання, а й розвиває пізнавальну діяльність, переводить її в більш високі форми кооперації та співробітництва. Засідання педради-гри може бути проведене у формі «захисту об'єктів», що заохочує створити свій неповторний досвід (форму, прийом роботи).

Підготовка до проведення творчої гри «Реклама» стартує з початку навчального року, коли педагоги ознайомилися з проблемою, завданнями та очікуваними результатами діяльності, а також з формою презентації цих результатів у березні або квітні. Упродовж цього підготовчого періоду важливо є роль заступника директора з навчально-виховної роботи, який виконує роль організатора і координатора майбутнього заходу.

Пропонуємо таку структуру засідання педради-гри «Реклама».

Підготовчий етап передбачає такі компоненти:

- розробка гри, складання сценарію;
- видання наказу з метою попередження вчителів про

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

підготовку об'єктів реклами: готуючись до засідання, вони добирають необхідний матеріал на заявлену тему, готують різні посібники;

– підготовка місця проведення заходу (естетичне оформлення приміщення: вивішується тема, мета, завдання засідання; питання, що розробляються до нього, рекомендована література; схеми, графіки, діаграми; у цьому ж приміщенні розміщується методична виставка літератури із запропонованої теми, творчі роботи вчителів, учнів, наочні посібники, дидактичний матеріал).

Завдання організаційного етапу полягає в налаштуванні колективу на роботу. З цією метою пропонуємо використати такі види роботи:

1. *Вивчення емоційного стану учасників педагогічної ради.* Для дослідження цього питання рекомендуємо застосувати наступні методики: методика «Обличчя педради», «Колір настрою», що дає можливість визначити емоційний стан учасників, створити колективний психологічний портрет учасників педагогічної ради.

2. *Оголошення теми, мети та завдань засідання. Введення в гру «Реклама».* Мета: забезпечити розуміння учасниками змісту їхньої діяльності, пояснити мету гри, познайомити з правилами, умовами гри, регламентом.

3. Мотивація.

Мета: зосередити увагу учасників заняття на проблемі, викликати інтерес до даної теми. Прийоми, які можна використати на даному етапі: проблемні питання, цитата, коротка історія, невеличке завдання.

4. Вправи на виявлення очікувань педагогів. Доцільно залучати до визначення очікуваних результатів усіх учасників заходу, щоб вони сприйняли мету засідання як власну. *Радимо застосувати такі прийоми: «Дерево очікувань», «Пісочний годинник», «Гора».*

5. *Установлення правил роботи, яких будуть дотримуватися учасники в реальних умовах практичної діяльності.*

Розглянемо орієнтовні правила роботи:

- уміти слухати оратора;
- думка кожного має бути почута, розглянута;
- чужу думку слід поважати, висловлюючи при цьому свою власну;
- думки та пропозиції формулювати чітко, лаконічно, по суті питання;
- доводити власну точку зору, спираючись на аналіз шкільної ситуації, факти, дані не тільки педагогіки, а й психології, фізіології, дефектології та інших наук;
- вносити конкретні пропозиції, адресувати їх точно;
- критикувати по-діловому, принципово;
- не припускатися емоційних сплесків, пам'ятати, що надмірні емоції різко знижують результативність обміну думками.

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

За допомогою такої системи вправ на даному етапі керівник отримує можливість урахувати особливості педагогічного колективу, рівень готовності його до спільної діяльності, тобто скоригувати власні дії щодо подальшої роботи.

Основний етап представлений такими структурними елементами.

1. «Мозковий штурм», спрямований на виявлення об'єктивного стану з обговорюваної проблеми педагогічної ради.

Можливі такі форми використання «мозкового штурму»:

- індивідуальна – кожен учасник засідання самостійно, а потім у ході колективної роботи висвітлює свої думки;
- парна – відомості відтворюють разом двоє учасників засідання з наступною їх презентацією;
- групова – група спільно відтворює теоретичні відомості або ж додає їх до тих, які представлені окремою людиною чи учасниками.

2. Теоретичне повідомлення з теми педради.

3. Власне гра «Реклама». Це інтерактивна технологія, у процесі застосування якої кожна окрема людина або група, або член творчої групи, що готувала педраду, рекламує «об'єкт», готує концентроване повідомлення. Реклама «об'єкту» має бути змістовною, цікавою, переконливою, містити необхідні й достатні для характеристики рекламованого об'єкту відомості, супроводжуватися показом, оглядом форм, методів, прийомів, засобів навчання, поєднаних із розмаїттям художнього оформлення.

Як показує досвід, слід визначити такі вимоги до змісту виступу-презентації:

- вибір об'єкту повинен бути актуальним, відповідати темі засідання;
- теоретична частина обґрунтована;
- приклади з досвіду роботи повинні бути об'єктивними і конкретними;
- узагальнені матеріали представлені наочно, за допомогою схем, таблиць, діаграм.

4. Підведення підсумків реклами: учасники педагогічної ради аналізують усі запропоновані «об'єкти», визначають ті, що заслуговують на увагу, більш реальні, життєздатні, обґрунтовують свою думку. З цією метою рекомендуємо використати прийом «Відкритий мікрофон».

Заключний етап.

1. Підбиття підсумків засідання.

Мета: рефлексія, усвідомлення того, що зроблено, чи досягнуто поставленої мети, як можна застосувати отриману інформацію, знання, навички на уроках, у позаурочній діяльності.

Підбиття підсумків бажано проводити у формі запитань:

- Що нового дізналися?
- Чого навчилися?
- Наскільки це може бути корисним у вашій роботі?

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

– Де саме ви зможете застосовувати отриману інформацію?

– Що найкраще вдалося?

2. Оцінювання ефективності педради. Для того щоб переконатися, що засідання педради досягло поставленої мети, радимо використати спеціальні прийоми, об'єктивні оцінки результативності: «Асоціативний ряд», заповнення анкети (оцінювання за п'ятибальною системою).

Знання і вміння, які здобули педагоги в ході такої роботи, стають частиною їхнього особистого досвіду. Беручи участь в обговореннях, аналізуючи свою педагогічну діяльність і діяльність своїх колег, учителі підвищують професійну компетентність, розвивають дослідницькі, прогностичні вміння, креативність, перебувають у пошуку інноваційних засобів, і таким чином, підвищують якість навчально-виховного процесу в школі.

Отже, нетрадиційна форма проведення педради, творча гра «Реклама», дає великі можливості педагогічній раді не лише стати інструментом колективного управління навчальним закладом, а й перетворитися на творчу лабораторію, яка досліджує й розв'язує питання шкільного життя, спрямовує педколектив на піднесення якості й ефективності навчально-виховного процесу, стимулює розвиток творчого потенціалу педагогічного колективу, зростання професійної майстерності вчителів.

Література:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 252.
2. Ерофеева Н. Ю. Педсовет: Идеи, методики, формы / Н. Ю. Ерофеева. – Москва, 2005. – С. 83.
3. Положення про загальноосвітній навчальний заклад (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778) [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/778-2010-п>
4. Педрада як постійно діючий дорадчий колегіальний орган [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://migha.ru/pedrada-yak-postijno-diyuchij-doradchij-kolegialenij-organ.html>.